

*Spicæ
herma-
phrodi-
tæ mor-
bosæ.*

Spicæ hermaphrodite utriusque generis, tam illæ quæ femina in masculina, quam quæ antheras in femininis spicis gerunt, pariter morbosæ reperiuntur.

§. X.

*Mascu-
lina
spica
morbo-
sa.*

Nunc quæ circa masculos flores, morbo affectos observavi, breviter exponam. Spicam masculinam ejusque omnes partes morbosas deprehendi; ita tamen ut omnium frequentissime filamenta, proxime ad antheras usque, & valvulæ corollæ; multo rarius valvulæ calicis; admodum raro ipsæ antheræ morbosæ occurrant: plurimæ quidem antheræ, quando filamenta morbosa sunt, marcidæ utique, vix non omnes absque polline fecundante, cæterum bene formatae sunt: ut tamen etiam reperiantur, quæ sanissimæ filamentis morbo affectis infideant; nunquam vero vice versa.

Filamentis morbosis eadem prorsus fabrica & habitus est, ac intumescens valvularum floris feminei (Fig. IV. a. b. d.) hinc jam dicta non repetam. Sæpe quidem aliquot modo, sed sæpe etiam omnia sex filamenta suis antheris prædita ejusdem glumæ calicis morbosa vidi, iisdem figura cylindrica aut conoidea est, sæpissime antheris, quæ facile decidunt, destituuntur; multa eorundem reperi quæ octies naturalem longitudinem superabant; verum tam longitudo quam crassities quam maxime variant.

Anthera morbosa brevior est quam sana, neque tam insigniter intumescit, proportionem servata quam reliquæ partes morbosæ; imo nunquam integram antheram morbosam, verum vix ultra dimidiam partem malo affectam deprehendi.

Nunquam omnes flores ejusdem spicæ morbosos offendi, e contrario longe maxima pars eorundem, semper sana a me reperta est. Spica masculina licet morbosa existente reliquam totius plantæ partem sanissimam sæpe vidi.

§. XI.

*Culmi
morbofi
ratio.*

Jam tumores in culmo occurrentes qui omnium maximi sunt, quoque describam. Locus quo primum oriuntur ipsa genicula sunt, seu potius ex ipsis geniculis, eo loco, quo folium circum abfolvit & pedun-

culus emergere solet, nascuntur; ita scilicet, ut ex infima parte articuli proximi superioris propullulent. Ratio istius in ipsa fabrica ipsius geniculi quaerenda, quæ prorsus singularis est, quam vero hic exponere nimis longum esset. Basis tumoris, seu ipse locus culmi morbosus, admodum angustus est, sed mox late sese diffundit: quandoque morbus ultra progreditur, atque sursum in linea recta & angusta tendit, ita ut ab uno geniculo, ad alterum superius usque, unus continuus tumor sit, verum ad geniculum inferius maximum ejus volumen deprehenditur. Habitus eorundem tam externus quam internus prorsus idem est ac ille tumorum calicis & corollæ spicæ femineæ (Fig. IV.), hac cum differentia quidem, quod ejusmodi tumorum culmi cellulae longæ non directionem culmi, sed horizontalem potius sequantur, aut segmenta circuli describant. Pulvis quo cellulae turgent plane idem est ac ille reliquarum partium morbosarum.

Membrana tumores culmi investiens simplex quoque & unica est, epidermis scilicet, ejusque habitus idem ac ille membranæ in tumoribus spicæ. Morbus itaque pariter integumenta tantum culmi occupat. Hisce tumoribus etiam idem nascendi modus est, eademque phenomena ostendit quam quæ in jam memoratis partibus dicta sunt.

Prorsus singulare exemplum culmi morbofi breviter exponam. Culmus gracillimus, quem exsiccatum demum examinavi, ad secundum geniculum, ab inferioribus incipiendo, sanissimus erat, omnis vero reliqua pars sex geniculis constans tota quanta morbofa fuit; e morbofis geniculis tria priora tantum distinctissime apparuerunt. Integrum intervallum inter bina genicula replebat unicus tumor, qui ipsa hæc culmi pars morbofa erat; idem dissectus præter alios jam descriptos in culmo occurrentes tumores nil peculiaris ostendebat, ejusdemque prorsus structuræ erat, excepto quod hujus cellulae directionem culmi, verticalem scilicet, servabant. Medulla alba & nitida, quæ axin culmi legit, in superiore hujus morbofa parte prorsus deficiebat, neque cavum loco medullæ aderat, deerant quoque fibræ simplices ab uno geniculo ad alterum medullam perforantes; ut ita pateat, ipsum medullosum apparatus nullatenus morbosum esse, sed revera deficere, & modo integumenta culmi adeo morbose degenerare, & intumescere. Culmus iste in spicam masculinam non

Singulare exemplum culmi morbofi

terminabatur, sed truncatus quasi erat. E primo & secundo geniculo morbofo egrediebantur spiculae feminæ admodum minutæ & suis foliis vaginæ ad instar obvolutæ; ad reliqua genicula folia partim morbofa emergebant.

§. XII.

Folia morbofa.

Folia tam culmi quam pedunculi constanter & primo modo ad ipsa genicula oriuntur, seu potius ibidem tantum ex explanato cortice formantur. Hæc vel tota quanta morbofa sunt, vel quoad partem tantum, hoc in casu superficies folii hinc inde tuberculis plus minusve elevatis atque diffusis obsessa quasi est. Rarum prioris autem casus exemplum recensere; quo scilicet omnia folia pedunculi octo vel plura supra se invicem incumbentia tota quanta morbofa observavi, ita ut eadem agnoscere non potuissem, nisi nonnullorum apices minori gradu morbo affecti fuissent; intus ipsa spica, ac si abrupta esset, prorsus deficiebat. Tumorem insignem hæc folia morbofa referebant, cujus singula folia decerpi potuerunt; cuilibet utraque superficies argenteo colore splendentis, & polita, cæteraque omnia perinde ac in reliquis tumoribus erant; eorundem habitus internus cellulosus erat, cellulae admodum longæ & pulvere turgidæ, qui per involucrum, quod simplex, & unicum est, pellucet.

§. XIII.

Pulvis.

Absoluta nunc partium affectarum descriptione tumorumque indole, nunc & ipse pulvis ejusque natura propius rimanda venit. Verum prius de singulari phœnomeno, quod mihi inter innumeras morbofas spicas, quas examinavi, semel tantum occurrit, mihi dicendum est. Spicam, quam descriptum eo, exsiccata demum examinavi; ejus inferior tumorum pars intus loco pulveris illius subtilissimi, fovebat substantiam tenacem flexilem, extensilem, atque pellucidam fusco colore præditam, & instar cartilaginis mollioris scissilem; eadem manducata linguæ evidenter saporem acidulum, gratum, tartaro vini haud absimilem imprimebat; hanc sequebatur substantia nigerrima, sicciore & priori fragilior, quæ excipiebatur ipso pulvere, à vulgari tumorum impalpabili haud diverso.

Loco pulveris substantia singularis.